

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2011
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1. Ο συγγραφέας αναφέρεται στην έλλειψη του ελεύθερου χρόνου που αποτελεί διαχρονικό γνώρισμα της σύγχρονης εποχής. Πιο συγκεκριμένα, ο χρόνος παραμένει ζητούμενο για τον άνθρωπο που δεν τον απολαμβάνει, αλλά τον επιδιώκει εναγωνίως. Αυτό οφείλεται στο γρήγορο ρυθμό ζωής που απαγορεύει την ενδοσκόπηση και έχει ως συνέπεια την απώλεια του νοήματος της ζωής και την ψυχοσωματική κατάπτωση. Ωστόσο, μεγάλη είναι η ευθύνη του ίδιου του ανθρώπου που ως έρμαιο μιας αντιφατικής εποχής δεν αξιοποιεί δημιουργικά το χρόνο του, αλλά τον αναλώνει ιδιοτελώς σε απρόσωπες κοινωνικές συναναστροφές για επαγγελματική καταξίωση. Τελικά, όμως, ο χρόνος τιμωρεί αμείλικτα τον άνθρωπο για τις λανθασμένες επιλογές του.

B1. Ο σύγχρονος άνθρωπος στην προσπάθειά του να καλύψει τις υλικές απαιτήσεις που ορίζει η εποχή αναλώνει καθημερινά το χρόνο του σε υλικές επουσιώδεις αναζητήσεις. Έτσι, απολλύει το ουσιαστικό νόημα της ζωής του, αφού ο χρόνος κυλά χωρίς να τον χαίρεται ή να τον αξιοποιεί δημιουργικά. Συνεπώς, δε ζει κάθε στιγμή ευτυχίας ή δυστυχίας παρά μόνο επιβιώνει. Είναι απαραίτητο, λοιπόν, να διαπιστώνει την απώλεια του χρόνου και να ιεραρχεί διαφορετικά ανάγκες και αξίες του.

B2. α. Με το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο ο συγγραφέας επιτυγχάνει την αμεσότητα, τον επικοινωνιακό και οικείο τόνο, μειώνει το βαθμό της απόστασης συγγραφέα-αναγνώστη, καθώς ο συντάκτης δεν είναι ψυχρός, απρόσωπος και αποστασιοποιημένος παρατηρητής. Επίσης, προσδίδει καθολικότητα στο πρόβλημα και ο λόγος του κερδίζει σε πειστικότητα.

β. «η παραφροσύνη του καιρού μας, που μας σπρώχνει συνεχώς πίσω από το χρόνο».
«να παγιδεύεται ο άνθρωπος μέσα στα αντικείμενα και στις απασχολήσεις».
«δεν έχουμε καιρό να συναντηθούμε με τον εαυτό μας, να αναδιπλωθούμε και να ταξιδίσουμε μέσα μας».
«Και ο χρόνος εκδικείται για το θάνατό του».

B3. α. «Ένα γενικό χαρακτηριστικό...χρόνου»: θεματική περίοδος,
«Όλοι...ουσία»: λεπτομέρειες-σχόλια. Δεν υπάρχει περίοδος κατακλείδα.

β. Από την παραφροσύνη του καιρού μας εμπλεκόμαστε μέσα στη ροή του χρόνου.
Από όλους συνθλίβεται ο ελάχιστος χρόνος μας.

B4. α. τρέλα, αναπάντεχα, κόπωσης, αναζητούν, αναπόφευκτη.
β. ειδικό, απεγκλωβίζεται, αρκετός, υπαρκτός, πραγματοποιήσιμες.

Γ1. Ελεύθερος χρόνος, μύθος ή πραγματικότητα;

Ο ελεύθερος χρόνος στη σύγχρονη εποχή αποκτά ιδιαίτερη αξία, καθώς οι έντονοι ρυθμοί ζωής επιβάλλουν προσπάθεια διαφυγής από τη δύσκολη πραγματικότητα. Ωστόσο, η τεχνολογική ανάπτυξη με τη μηχανοποίηση και τον αυτοματισμό αύξησαν θεωρητικά και

όχι ουσιαστικά τον ελεύθερο χρόνο και γι' αυτό οι περισσότεροι άνθρωποι διαμαρτύρονται για την έλλειψή του.

Αιτίες άμβλυνσης ελεύθερου χρόνου:

- Γρήγοροι ρυθμοί ζωής που εγκλωβίζουν τον άνθρωπο στη δίνη τους.
- Εντατικοποίηση εργασίας λόγω καταναλωτικού προτύπου.
- Υπερωριακή εργασία για κάλυψη αυξανόμενων αναγκών.
- Πολυδιάστατοι οι ρόλοι του σύγχρονου ανθρώπου λόγω πολλαπλών απαιτήσεων και πολυπλοκότητας σύγχρονης ζωής (ενήμερωση από πολλά μέσα, δια βίου μόρφωση, συμμετοχή στα κοινά, σε δραστηριότητες).
- Πολλές ενασχολήσεις (συμπληρωματική απασχόληση για μεγαλύτερους, αυξανόμενες σχολικές και εξωσχολικές δραστηριότητες για μικρότερους).
- Άξενη μορφή μεγαλουπόλεων με δυσχερείς μετακινήσεις.

Αναμφίβολα, για τον περιορισμένο ελεύθερο χρόνο ευθύνεται ο ίδιος ο άνθρωπος με τις λανθασμένες επιλογές του σε ό,τι αφορά την ιεράρχηση των αναγκών του.

Οι συνέπειες που προκαλεί η πραγματικότητα της έλλειψης του ελεύθερου χρόνου στις σχέσεις του ανθρώπου με τους άλλους είναι οι εξής:

- Απομάκρυνση από συνανθρώπους, αλλοτρίωση.
- Αδυναμία σύναψης υγιών ανθρώπινων σχέσεων.
- Δημιουργία σχέσεων ιδιοτελών και εφήμερων, απόκτηση εικονικών φίλων, αφού η έλλειψη χρόνου εμποδίζει την ουσιαστική γνωριμία με συνανθρώπους.
- Υπονόμευση διαλόγου και γόνιμων συζητήσεων για επίλυση διαφορών και κοινωνικών προβλημάτων.
- Παρεμπόδιση συμμετοχής στα κοινά.
- Αδυναμία συμμετοχής σε κοινωνικές, πολιτιστικές δραστηριότητες.

Στις σχέσεις του με τον εαυτό του:

- Αλλοτρίωση από τον ίδιο του τον εαυτό και συνακόλουθη αδυναμία πλήρωσης εσωτερικών αναγκών.
- Αδυναμία ενδοσκόπησης και ανίχνευσης εσωτερικών γνωρισμάτων.
- Αδυναμία αυτογνωσίας, αυτοελέγχου.
- Ψυχική κατάπτωση, ηθική συρρίκνωση, πνευματική στασιμότητα, αφού το έλλειμμα του ελεύθερου χρόνου εμποδίζει ψυχαγωγικές δραστηριότητες με ηθικές και πνευματικές αναζητήσεις.
- Απομάκρυνση από μελέτη, άθληση, τέχνες.
- Αδυναμία αξιοποίησης προσωπικού ταλέντου.
- Άμβλυνση δημιουργικότητας.
- Δυστυχία, απώλεια του νοήματος της ζωής.

Ο σύγχρονος άνθρωπος οφείλει να διαπιστώσει τις επιπτώσεις που προκαλεί ο περιορισμένος ή ανύπαρκτος ελεύθερος χρόνος και συνακόλουθα να συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα αναζήτησης προσωπικού ελεύθερου χρόνου. Η ανάγκη αυτή μεγαλώνει, όταν ο χρόνος εργασίας δεν προσφέρει ψυχική και ηθική ικανοποίηση, οπότε επιβάλλεται να αναπληρωθεί το κενό αυτό μέσα από τον ελεύθερο χρόνο. Αυτό θα επιτευχθεί με διαφορετική ιεράρχηση των αναγκών και απομάκρυνση από υλιστικές αναζητήσεις. Η συνακόλουθη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου θα συμβάλλει στη γόνιμη επικοινωνία με συνανθρώπους και στην αυτοκαταξίωση, την αυτοπραγμάτωση και ευδαιμονία.